

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

4. Податковий кодекс України № 2755- VI від 02.12.2010 року (редакція станом на 27.02.2018р.) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

УДК 657

Яценко В.Ф., к.е.н., доцент
Херсонський національний
технічний університет

СТАНДАРТИЗАЦІЯ: ПОГЛЯД У МИНУЛЕ І МАЙБУТНЄ

Бухгалтерський облік як невід’ємна частина економічних відносин знаходиться під прямим впливом цивілізаційних перетворень. Еволюційний розвиток бухгалтерського обліку відбувався як реакція на виклики та вимоги епох, які змінювали одна одну. Промислова революція підірвала основи стародавніх устроїв, які домінували декілька тисячоліть, і в середині ХХ століття почалася Друга хвиля змін «індустріальна цивілізація». Індустріальна цивілізація пройшла декілька послідовних етапів, більше того, вона мала дві альтернативні моделі: капіталістичну та соціалістичну. Незважаючи на множину розбіжностей у світогляді двох формацій, економічний фундамент ґрунтувався на однакових принципах. Найбільш значимим і загальновідомим принципом є *стандартизація*, яка ґрунтувалася на ефекті масштабу виробництва однакової продукції. Автором ідеї стандартизації вважають Теодора Вайля, поштового службовця залізниці. Другим видатним прихильником стандартизації був Фредерік Тейлор, громадський діяч, який звернувся до проблем виробництва і вважав, що працю можна організувати на науковому підході шляхом стандартизації кожного етапу, який виконують

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

робітники.

Тоффлер [1] називає Ф. Тейлора провідним гуру світового менеджменту та ставить його в один ряд з видатними постатями XX сторіччя: Фрейдом, Марксом і Франкліном. Також він зазначає, що серед шанувальників філософії стандартизації, підвищення ефективності праці, схем організації відрядної роботи та нормування, були не тільки капіталісти, які прагнуть вичавити зі своїх працівників останню краплю продуктивності. З таким же ентузіазмом сприйняли тейлоризм і комуністи. Дійсно, Ленін наполягав на всебічному впровадженні методів Тейлора на підприємствах.

Відповідно технології масового виробництва, облікові системи мали забезпечити максимально адекватне калькулювання собівартості. Нормативний облік (стандарт-кост) вважався безальтернативним інструментом підвищення ефективності всіх без виключення підприємств різних галузей економіки.

Філософія стандартизації за багато років не втратила свою цінність. Так, тейлоризм виробничої сфери поширився на процеси управління та обробки інформації, процесний підхід головує у сприйнятті підприємницької діяльності, яка розглядається як сукупність взаємопов'язаних та взаємозалежних бізнес-процесів і функціонує у бізнес-середовищі. Основним акцентом при цьому є одночасна стандартизація «жорстких» технологій («hardware») і «м'яких» («software»), під якими розуміють політику управління та адміністративні процедури. Стандартизація захопила систему управління (ISO:9000; ISO 9001), охорону навколишнього середовища (ISO 14001), охорону праці та безпеки (OHSAS 18001) та інші області підприємницької діяльності. Стандарти виступають ефективним інструментом та надають впевненості керівництву, що управління компанією, виготовлена продукція або надані послуги відповідають вимогам сучасного бізнес-середовища, орієнтованого на ринок, та якість всіх без виключення бізнес-процесів постійно поліпшується.

Група авторів [2, с. 10-15] виокремлюють два основних напрями стандартизації: стандартизація бухгалтерського обліку і стандартизація

II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

бухгалтерської освіти. Щодо стандартизації бухгалтерського обліку в світі визначають два центри: IAS (International Accounting Standards) і GAAP US (Generally Accepted Accounting Principles). Світова практика стандартизації бухгалтерської освіти базується на Міжнародних стандартах освіти, фінансової звітності, міжнародних аудиторських стандартах та Типовій програмі професійної освіти бухгалтерів ООН. Отже, стандартизація не втратила своїх позицій і у постіндустріальну епоху, навпаки розширила і поглибила межі свого домінування. Проте, на фоні всеохоплюючої стандартизації особливо вартісними вважають нестандартні підходи, рішення і пропозиції.

Догми індустріальної епохи, що масова продукція найбільш розвинена і ефективна форма продукції, ринок для масового споживання вимагає стандартизованої продукції, масовий розподіл найбільш вигідний, персонал однотипний і його дії мотивуються однаковими спонукальними причинами, все більше піддаються жорсткій критиці. Дестандартизація торкнулася й управлінської діяльності. Сучасний бізнес надає перевагу нестандартним (креативним) підходам до пошуку вирішення проблемних ситуацій та індивідуального різнопланового використання наявних ресурсів. Облікова система української компанії має адаптуватися до сучасних вимог щодо інформаційного забезпечення управління компанією. З одного боку, дотримання положень законодавства країни і директив ЄС, стандартів бухгалтерського обліку на національному і міжнародному рівнях, з іншого боку, забезпечення багатовекторною і детальною інформацією для прийняття нестандартних рішень в умовах складно прогнозованого стану зовнішнього середовища. Підготовка фахівців переорієнтується з отримання знань на набування професійних компетенцій.

Таким чином, в єдиній обліковій системі окреслюється чітке розмежування двох взаємопов'язаних підсистем: стандартизованого фінансового обліку для відображення фактичного стану компанії і її діяльності та управлінського обліку як обліково-аналітичного забезпечення відповідно

**II Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція
СУЧАСНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ**

теорій і концепцій управління.

Література

1. Тоффлер Э. Третья волна / Элвин Тоффлер ; [пер с англ.] – М.: АСТ, 2004. – 781 с.
2. Давидов Г.М. Розвиток бухгалтерського обліку в умовах глобалізації та інформатизації суспільства: монографія / О.В. Пальчук, В.М. Савченко, І.В. Рузмайкіна та ін; за ред. Г.М. Давидова. – Кропивницький : ПП «Ексклюзив-Систем» , 2017. -248 с.